

نالیدیکسیک اسید (Nalidixic acid)

دسته دارویی: آنتی سبتیک ادراری، کینولون

شکل دارویی: قرص ۵۰۰ میلی گرمی

نحوه عملکرد دارو

نالیدیکسیک اسید یک ضد باکتری کینولونی است که از طریق مهار کردن DNA- gyrase نهایتاً باعث مهار همانند سازی DNA باکتری می شود. این دارو روی باکتری های گرم منفی مثل انواع انترو باکتر، اشیریشیا کلی، مورگانلا مورگانی، پروتئوس ولگاریس موثر بوده ولی روی انواع پسودوموناس و باکترئیدها بی اثر است. نالیدیکسیک اسید علیه باکتریهای گرم مثبت موثر نمی باشد.

مشخصات فارماکوکینتیکی دارو

نالیدیکسیک اسید از راه خوراکی به سرعت جذب می شود. قسمتی از آن در کبد متابولیزه شده و به سرعت از ادرار دفع می گردد. داروی دست نخورده همراه با یک متابولیت فعال (هیدروکسی نالیدیکسیک اسید) از طریق ادرار دفع می شوند. یک تا دو ساعت پس از مصرف دوز یک گرمی نالیدیکسیک اسید، حداکثر غلظت سرمی دارو ایجاد می شود. نیمه عمر دارو در خون ۹۰ دقیقه است. حداکثر غلظت دارو در خون ۲۰ تا ۴۰ میکروگرم در میلی لیتر و در ادرار ۱۵۰ تا ۲۰۰ میکروگرم در میلی لیتر با نیمه عمر ادراری ۶ ساعت است. ۹۰٪ دارو در خون به پروتئین متصل می شود.

موارد مصرف دارو

نالیدیکسیک اسید در درمان عفونت های دستگاه ادراری که توسط باکتریهای گرم منفی حساس به این دارو ایجاد شده باشد مصرف می شود. باکتریهای گرم منفی و حساس به آن شامل اشیریشیا کلی، انواع انترو باکتر، انواع کلبسیلا و انواع پروتئوس هستند.

مقدار و روش مصرف دارو

دوز دارو برای بزرگسالان یک گرم ۴ بار در روز به مدت ۱ تا ۲ هفته است.

موارد منع مصرف دارو

۱- در بیماران آلرژیک به نالیدیکسیک اسید و داروهای وابسته به آن

۲- بیماران مبتلا به پورفیری (اختلالات متابولیسم پورفیرین)

۳- بیماران با سابقه حملات تشنجی

عوارض جانبی

ممکن است در برخی از بیماران بعضی از اثرات جانبی زیر را ایجاد نماید:
سر درد، سرگیجه، افزایش فشار داخل جمجمه ای، تشنجات، سایکوز سمی (Toxic Psychosis)، تاری دید، تغییر در احساس رنگها، درد شکم، اسهال، تهوع و استفراغ، بثورات پوستی، کهیر، خارش و حساسیت به نور.

تداخل اثر

- ۱- کاتیونهای ۲ و ۳ ظرفیتی مثل آهن، زینک، منیزیم، آلومینیوم، جذب نالیدیکسیک اسید را کاهش می دهند.
- ۲- مصرف همزمان آن با تتوفیلین، غلظت خونی تتوفیلین را افزایش می دهد.
- ۳- نالیدیکسیک اسید باعث کاهش کلیرنس کافئین و طولانی شدن نیمه عمر آن می شود.
- ۴- مصرف همزمان نالیدیکسیک اسید و وارفارین باعث افزایش اثر وارفارین می شود.
- ۵- مصرف توأم نالیدیکسیک اسید و پروبنسید، ترشح لوله ای نالیدیکسیک اسید را کاهش داده و کارایی آن را در عفونتهای دستگاه ادراری کم می کند.
- ۶- مصرف همزمان نالیدیکسیک اسید و ملفالان و سایر داروهای ضد سرطان آلکیله کننده، باعث ایجاد اثر سمی روی دستگاه گوارش مثل نکروز روده و کولیت اولسراتیو هموراژیک می شود.
- ۷- مصرف همزمان دارو با سیکلوسپورین، باعث افزایش غلظت خونی سیکلوسپورین می گردد.

نکات آموزشی درباره این دارو

- ۱- داروهای حاوی کاتیونهای دو یا سه ظرفیتی، باید ۲ ساعت قبل یا ۲ ساعت بعد از مصرف نالیدیکسیک اسید میل شوند.
- ۲- این دارو می تواند همراه غذا یا بدون غذا مصرف شود.
- ۳- در صورت بروز واکنش های آلرژیک، درمان با دارو باید قطع شود.
- ۴- در حین درمان با دارو از قرار گرفتن در برابر نور آفتاب شدید اجتناب شود.
- ۵- فقط برای درمان عفونت یا پیشگیری از عفونت در دستگاه ادراری حساس به آن مصرف شود.

مصرف دوز بیش از حد دارو

علائم مصرف دوز بیش از حد دارو شامل سایکوز سمی، تشنجات، افزایش فشار داخل جمجمه ای، اسیدوز متابولیک و تهوع و استفراغ می باشند. با توجه به اینکه دارو سریع از بدن دفع می شود این علائم ۲ تا ۳ ساعت بیشتر ادامه نمی یابد. درمان با مایعات، اکسیژن و تنفس مصنوعی سودمند هستند.

در صورت وجود تشنجات شدید، استفاده از داروهای ضد تشنج می تواند سودمند باشد.

مصرف در دوران حاملگی و شیر دهی

نالیدیکسیک اسید از جفت عبور کرده و در شیر مادر شیرده نیز وارد می شود. در دوران حاملگی فقط در صورت وجود دلیل قابل توجه می تواند مصرف گردد. مصرف دارو در دوران شیردهی ممنوع است.

شرایط نگهداری دارو

دارو دور از نور و در دمای کمتر از ۳۰ درجه سانتی گراد نگهداری شود.

نوع بسته بندی دارو

جعبه حاوی بلیسترهای ۱۰ عددی